

עפ"ת 37191/10/21 - מוחמד שרארי נגד מדינת ישראל

בית המשפט המחוזי בחיפה בשבתו כבית-משפט לערעורים פליליים

עפ"ת 37191-10-21 שרארי נ' מדינת ישראל

כבוד השופט אינאס סלאמה
מוחמד שרארי
ע"י ב"כ עו"ד איאד חליל

לפני
המערער:

מדינת ישראל

נגד
המשיבה:
פסק דין

1. לפני ערעור על החלטת בית משפט השלום לתעבורה בחדרה בהמ"ש 12244-08-21, מיום 3.10.2021, במסגרתה דחה בית המשפט קמא את בקשתו של המערער להארכת מועד להישפט בגין הודעת תשלום קנס מס' 10156924218 (להלן גם: "הדו"ח") שנמסרה לו בתאריך 16.6.2021.

2. בבקשה שהגיש המערער לבית המשפט קמא, התבקש בית המשפט להאריך את המועד להישפט חרף תשלום הקנס מושא הדו"ח. נטען, בין היתר, כי התשלום בוצע על ידי עובד של המערער, וכי הבקשה להארכת המועד מוגשת בתוך פרק הזמן של 90 הימים בו רשאי מקבל הודעת תשלום קנס להודיע על רצונו להישפט. עוד הועלו בבקשה טענות לגופו של עניין באשר לדו"ח עצמו.

3. בהחלטתו, כאמור, דחה בית המשפט קמא את הבקשה וזאת אף בהעדר תגובה מטעם המשיבה. בית המשפט קמא ציין, כי החלטתו ניתנת "על בסיס החומר הקיים" לפניו, וכי לאחר שעיין "בנימוקי הבקשה", סבר שהמערער לא הצביע על "טעמים מיוחדים ונימוקים חריגים המצדיקים להיעתר לבקשה", לאחר שהקנס כבר שולם. לגוף העניין קבע בית המשפט קמא, כי הבקשה אינה מעלה נימוקים ממשיים לעיוות דין, שכן אין די בהכחשת העבירה כדי להקים חשש כאמור. בעיקרו של דבר, הסתמך בית המשפט קמא על נסיבות המקרה כפי שתוארו על ידי עורך הדו"ח והוסיף, "כי אין בתצהיר המבקש כדי לתמוך את טענות הגנה בראיות מספיקות".

4. המערער מאן להשלים עם החלטת בית המשפט קמא. בהודעת הערעור נטען, בין היתר, כי המערער יצטרך לבצע "מספר אמצעי תיקון" כדרישת משרד התחבורה. זאת כתוצאה ישירה מהחלטת בית המשפט קמא, אשר לא התחשב בכך ולא נתן לעובדה זו את המשקל הראוי. נטען, כי למערער יגרם עיוות דין שכן בדעתו לעמוד על חפותו, בעוד הדו"ח שולם "בטעות" על ידי עובד המועסק אצל המערער, ושעה שניתן הסבר לתשלום. המערער מלין על כך שבית המשפט קמא החליט לדחות את הבקשה חרף העדר תגובה מטעם המשיבה. עוד נטען, כי למערער "טענות טובות שיכולים להוביל

לזיכוי. מה גם שהמערער מתכוון להביא עדים מטעמו ולפרוס את גרסתו בפני ביהמ"ש".

בדיון לפניי חזר ב"כ המערער על טענותיו וציין, כי "במדינה מתוקנת ודמוקרטית אני חושב שכאשר יש התנגדות בפרוצדורה וטכניות לגבי המהות וטובת האזרח צריכה להתגבר. הגישה לערכאות צריכה להיות נוחה ופשוטה יותר. מדובר באדם ... שרצה להגיש בקשה להישפט. מדוע לא לתת לו את ההזדמנות?". בהמשך ציין ב"כ המערער, כי "יהא זה ראוי וצודק אם בתי המשפט יתייחסו בגישה מקלה, במיוחד כאשר אנשים מגישים את הבקשות בזמן, זה שצד ג' שילם יכול להיות הבעיה היא של אותו אזרח תמים, שפעם ראשונה בחייו רצה להגיש בקשה להישפט, אותו עובד על דעת עצמו שילם את הקנס והגיש תצהיר".

5. ב"כ המשיבה התנגדה לערעור. לדידה, אף אם ראוי היה כי בית המשפט קמא ימתין לתגובת המדינה, "אבל בהינתן שלא ניתנה תגובת המדינה, בית משפט נתן החלטה מפורטת מדוע אין לקבל את הבקשה להישפט, שעולה (צ"ל - עונה) על כל טענות חברי בבקשתו. בימ"ש הצליח להגיב לבקשה גם ללא תגובת המאשימה. **נכון שזה לא ראוי**, אך זה גם לא פוסל" (ההדגשה - לא במקור).

ב"כ המשיבה ציינה, לגבי הטענה בדבר תשלום הקנס על ידי העובד של המערער, כי לא ראתה שניתן הסבר לדבר. "כתוב ראיתי שילמתי ולא מעבר". היא הוסיפה, כי "הטלפון הרשום בדו"ח הוא הטלפון של המערער, כלומר ההודעה הייתה אמורה להגיע לטלפון של המערער ולא לטלפון של העובד...".

דיון והכרעה

6. לאחר שנתתי דעתי להודעת הערעור על נספחיה ולטענות הצדדים לפניי, נחה דעתי כי דין הערעור להתקבל, מששוכנעתי כי לפני בית המשפט קמא הובאו מספר טעמים, **שבהצטברותם יחד** יש כדי להניח ולבסס תשית אשר מצדיקה את הארכת המועד להישפט, חרף תשלום הקנס. ודוק, גם אם לא היה בכל אחד מהטעמים, כשלעצמו ולבדו, כדי להביא לקבלת הבקשה, הרי שיחד הם יוצרים מארג שלם שיש בו להצדיק הארכת המועד להישפט. להלן אסביר.

7. בהתאם לסעיף 229(א) לחוק סדר הדין הפלילי [נוסח משולב], התשמ"ב-1982 (להלן: "**החסד"פ**"), הברירה בידי מי שקיבל הודעת תשלום קנס, לשלמה תוך 90 יום, להגיש בקשה לתובע לביטול ההודעה תוך 30 יום או להודיע תוך 90 יום על רצונו להישפט.

סעיף 229(ח) לחסד"פ קובע, כי עם תשלום הקנס מושא הודעת התשלום, רואים את מקבל ההודעה "כאילו הודה באשמה לפני בית המשפט, הורשע ונשא את עונשו".

8. במצב דברים זה, "בקשה להישפט היא דרך פעולה חלופית לתשלום הקנס ... ומגבלת הזמנים

המאפשרת להגיש בקשה להישפט בתוך 90 הימים לפי **סעיף 229(א)(2) לחסד"פ**, איננה חלה עוד בעניינו. היינו: מששילם אדם את הקנס, יחול לגביו ההסדר הקבוע ב**סעיף 229(ח)**, ובקשות לביטול הקנס על ידי התובע או בקשות להישפט כרוכות בשיקול דעת ויתקבלו רק אם יעמוד המבקש בתנאים שאליהם מפנה הסעיף" (רע"פ 641/19 **מילר נ' מדינת ישראל**, פסקה 6, (10.4.2019)).

9. סעיף 230 לחסד"פ, אשר מעגן את סמכותו של בית המשפט להאריך את המועד להישפט, מונה שני מצבים בהם רשאי בית המשפט לקיים את המשפט: א. אם שוכנע שהבקשה לא הוגשה במועד בשל סיבות שלא היו תלויות במבקש ושמנעו ממנו להגישה במועד, והיא הוגשה מיד לאחר שהוסרה המניעה (כאמור בסעיף 229(ה) לחסד"פ); ב. "מנימוקים מיוחדים אחרים" שיפרט בית המשפט בהחלטתו. הכוונה ככלל לחשש מפני עיוות דין, היה ולא יוארך המועד.

כאשר עסקינן בקנס ששולם (שמשמעותו כאמור הודאה, הרשעה ונשיאה בעונש), ניתנת חשיבות רבה לעיקרון סופיות הדיון ויעילות ההליך השיפוטי (ראו רע"פ 2096/07 **כוכבי נ' מדינת ישראל** (1.5.2007)). מכאן, קיימת חשיבות גדולה לשלב ולעיתוי שבו מוגשת הבקשה להארכת המועד (אל מול מועד קבלת הדו"ח; מועד התשלום; מועד הידיעה על התשלום שביצע אחר - כשמועלית טענה מעין זו; והמועד בו הוסרה המניעה להגשת הבקשה - ככל ונטען לקיומה של מניעה כאמור).

חשוב, אפוא, שבקשה מעין זו תוגש ללא שיהוי. אך העדרו של שיהוי, כשלעצמו, אין בו די כדי להצדיק קבלת הבקשה.

10. ממה נפשך? כשאדם **מקבל לידי** הודעת תשלום קנס ובפיו טענות הגנה, מצופה ממנו כי יבקש להישפט על הדו"ח בתוך סד הזמנים שנקבע לכך בחוק (בתוך 90 ימים). כל שיהוי מעבר לתקופה זו, שאין בצידו טעמים מיוחדים או נסיבות חריגות, צפוי כי ייתקל בסירוב לאפשר לו להישפט. הפסיקה בעניין זה ברורה ואין מקום להאריך לגביה.

אם הדו"ח שולם על ידי מקבלו, נדרשות כאמור נסיבות חריגות ביותר כדי "לפתוח את שערי בית המשפט" בפניו של מקבל הדו"ח. זאת נוכח עקרון סופיות הדיון ומאחר ורואים בו כאילו הודה, הורשע ונשא את עונשו.

11. במצב בו טוען מקבל הודעת תשלום הקנס (אותה הוא קיבל לידי), כבעניינו, כי הקנס שולם על ידי אחר, ללא ידיעתו, יהיה על הטוען להרים נטל כפול; להראות כי לא ידע על התשלום (נטל לא פשוט בכלל, כאשר המשלם הוא קרוב משפחה, עובד וכיוצא), ובמקביל להראות כי המשיך להלך בשביל של הגשת בקשה להישפט במסגרת סד הזמנים החוקי (נוכח הבנתו כי שביל זה עודנו סלול בפניו - שהרי מבחינתו הדו"ח לא שולם).

12. כל התנהלות אחרת מצידו של מקבל הודעת תשלום קנס, שלא ביקש להישפט בזמן ושהדו"ח בעניינו שולם, תדרוש כי יתקיימו טעמים מיוחדים ביותר בדבר חשש ממשי לעיוות דין. להמחשה, בכגון דא נדחו בקשות שקיפלו בתוכן טענות לעניין חשש מפני עיוות דין כאשר נטען כי אדם אחר נהג ברכב (דו"חות מצלמה); צבירת ניקוד ודרישה לבצע אמצעי תיקון; אמינות מכשירי אכיפה וכיוצ"ב.

13. לסיכום, הנני סבור - כי אם לנהג נמסר ביד דו"ח בדבר עבירת תנועה שביצע לכאורה, ובפי הנהג טענה כי הדו"ח שולם על ידי אחר, נדרש כי יוכח שהדו"ח שולם על ידי אחר **ללא ידיעתו וללא הסכמתו** של מקבל הדו"ח, כי הוא פנה בבקשה להישפט כמתחייב **במסגרת סד הזמנים שבדין** וכי הותרת הרשעתו על כנה **תגרום לו עיוות דין**. משולש זה, ככל שתונח לו תשתית מספקת לפני בית המשפט, עשוי להביא לקבלת הבקשה להישפט. ככל שאחת מצלעותיו של המשולש לוקה בחסר או שאינה מתקיימת, נדרשות נסיבות מיוחדות, קיצוניות וחריגות ביותר לקבלת הבקשה להישפט, ובכך בעצם ביטול הרשעתו של הנהג.

14. בחזרה לעניינו, ותחילה לחשש מפני עיוות דין. במסגרת בקשתו מלפני בית המשפט קמא, המערער העלה טענותיו לגופו של עניין, אותן הוא כלל אף במסגרת תצהיר ערוך כדן. המערער לא הסתפק בהכחשה כללית או בגרסה נוגדת בעלמא לנטען בדו"ח, אלא פירט מדוע מבקש הוא לעמוד על חפותו, תוך הבאת עדים מטעמו שיתמכו בה. לפי המערער, הוא "נכנס מכביש **שכל הזמן נכנסים ממנו רכבים** ללא כל בעיה אלא שהפעם עצר אותו שוטר ביציאה ונתן לו דו"ח". הוא "הסביר לשוטר שכל הזמן הרכבים נכנסים ויוצאים מאותו כביש וכי **אין שלט** האוסר את הכניסה מאותו כביש". לטענת המערער, השוטר "**אישר את דבריו** אולם הסביר לו שהפעם מתבצעות עבודות בכביש **ושתכף אמורים להציב שלט מתאים, האוסר את הכניסה**". המערער ממשיך וטוען, כי הוא ועובדיו "פנו לשוטרים נוספים שהיו יחד עם אותו שוטר", וכי "השוטרים נחלקו בדעותיהם ובסופו של יום הוחלט להנפיק דו"ח שלטענת המבקש (המערער - א' ס') היה כבר מוכן, כאשר חלק מהשוטרים אף הפנה אותו להגשת בקשה להישפט" (סעיפים 9-11 לתצהירו של המערער שצורף לבקשה בבית המשפט קמא). המערער גם העלה "טענה של הגנה מן הצדק; אכיפה בררנית, כאשר הוא עמד לקבל דו"ח עברו מספר רכבים שהשוטרים לא עצרו אותם ואפשרו להם לעבור מהכביש ללא כל מפריע" (סעיף 12 לתצהירו הנ"ל).

מבלי לקבוע מסמרות בטענות שהעלה המערער, אין לומר כי מדובר בהכחשה כללית גרידא של העבירה.

15. בהתייחס לטענות המערער, קבע בית המשפט קמא, כי "אין בתצהיר המבקש כדי לתמוך את טענות ההגנה בראיות מספקות". בית המשפט פירט קודם לכן בהרחבה את נסיבות המקרה כפי שתועדו על ידי השוטר עורך הדו"ח, ואף קבע כי בדברי המערער "יש משום ראשית הודאה".

מסכים אני עם בית המשפט קמא, כי "לא די שבכל פעם תונח בפני בית משפט גרסה נוגדת לאמור בדו"ח, הדבר יקנה עילה לביטול או להארכת מועד להישפט" (כפי שציטט בית המשפט קמא מעפ"ת

(מחוזי-חי) 58377-05-20 **אלישע נ' מדינת ישראל** (11.6.2020)). אף מקובלת עליי קביעתו, תוך שהפנה לרע"פ 8427/17 **מדינת ישראל נ' סאלם** (25.3.2018), כי על הטוען לקיומה של עילה בדבר חשש לעיוות דין, להציג טעמים הנתמכים בראיות שיש בהם פוטנציאל ממשי לשינוי התוצאה. אלא שאין לומר כי טענותיו של המערער הן טענות בעלמא המשוללות כל יסוד, ואשר נטענו אך ורק בבחינת גרסה נוגדת לגרסתו של השוטר.

16. כאן אציין, כי בית המשפט קמא החליט כאמור שלא להמתין לתגובת המדינה, תוך שנתן החלטתו על סמך החומר הקיים לפניו. אין חולק בדבר סמכותו של בית המשפט לעשות כך. אלא שכפי שהסכימה ב"כ המשיבה עצמה בדיון לפניי, ראוי היה כי תגובת המדינה תוגש. זאת, לאור החלטת בית המשפט שהורתה על הגשתה. וכלשונה, "נכון שזה לא ראוי, אך זה גם לא פוסל".

אין באי הגשת תגובת המדינה כדי להביא לקבלה אוטומטית של הבקשה בפני בית המשפט קמא. אך העדר תגובה משמעה, שגרסתו המפורטת של המערער, שכאמור פורטה בתצהירו שצורף לבקשה, לא הופרכה על ידי המדינה, לשלב הדיוני הזה, והמדינה לא ראתה לנכון להתמודד עמה. בנסיבות אלה, הדבר היחיד שעמד אל מול גרסתו של המערער, היו נסיבות המקרה שרשם השוטר. סבורני, כי בנסיבות עניינינו, לא ניתן לבטל את גרסת ההגנה, וזאת מבלי להיכנס למשקל הלכאורי שיש לתת, בעת הזו, לכל אחת מהגרסאות. על כן, אי הגשת תגובת המדינה במקרה זה, פועלת לזכותו של המערער ומצטרפת למכלול הטעמים שפורטו לעיל ושיפורטו בהמשך (אציין, במאמר מוסגר, כי לא נעלמה מעיניי תגובת המדינה בתיק של בית המשפט בעכו, בה נטען לחוסר סמכות מקומית. אלא שאין בתגובה זו כל התייחסות לטענות ההגנה).

17. אשר לתשלום הדו"ח; אכן אין זה סביר כי עובד של אדם יחליט על דעת עצמו לקחת דו"ח תנועה שקיבל מעסיקו וייגש לשלם את הקנס, זאת ללא ידיעת מקבל הדו"ח ומבלי לעדכן אותו בכך עובר לתשלום או בסמוך לאחר מכן. העובדה כי דו"ח נמסר לידי הנהג, מחייבת כפי שקבעתי לעיל, כי יהיה ער ללוחות הזמנים וכי אף יהיה אחראי על תשלום הדו"ח. דא עקא, שבעניינינו הטענה היא שונה; המערער טוען כי התשלום בוצע בעקבות קבלת "הודעת מסרון (S.M.S)" לטלפון שלו, המוחזק על ידי אחד מעובדיו, שבמסגרת תפקידו "הוא משלם את התשלומים השוטפים של העסק" (הודעת הטקסט צורפה לבקשה). העובד "שילם את הקנס לבל יצבור פיגורים ושמר את האישור מבלי להביא את עניין התשלום לידיעת המבקש היות וזו היא לכאורה עבודתו הרגילה בעסק" (סע' 7 לתצהיר המערער לפני בית המשפט קמא). נטען, כי למערער נודע על כך, עת פנה לבא כוחו על מנת "להגיש לו בקשה להישפט", וזה האחרון, לאחר שהתחיל למלא את הטופס המקוון באתר המרשתת של המרכז לפניות נהגים, "קלט שהדו"ח נשוא הבקשה להארכת מועד להישפט ושהמבקש מבקש להישפט בגינו, שולם כבר ביום 20.7.21".

נסיבות נטענות אלה של תשלום הדו"ח, קיבלו תימוכין בתצהיר של העובד, מר מוהנד כילאני, והן אף עולות בקנה אחד עם המועדים שפורטו בבקשה לעניין הוצאת "תדפיס נקודות", והמועד בו ניגש

המערער למשרד בא כוחו (בתאריך 14.8.2021), כשלמחרת הוגשה הבקשה המקורית לבית משפט השלום בעכו.

18. למעלה מהצורך אציין, כי מעיון במכתב רשות הרישוי לעניין התלית רשיונו של המערער מתאריך 6.7.2021, עולה, שלכאורה מכתב זה יצא עוד טרם שולם הקנס מושא עניינו, וכי אמצעי התיקון שנדרש בו הינו "הדרכה בנהיגה נכונה". לאחר תשלום הדו"ח הנוכחי, כפי שניתן לראות מטופס "מידע לנהג-שיטת הניקוד", אמצעי התיקון שנדרש כעת הינו פסילת רישיון למשך 9 חודשים וחידוש לאחר בדיקות ובחינות.

אין בדעתי כאן להיכנס להשלכה של החמרת אמצעי התיקון על הבקשה להארכת מועד, ומה יחסי הגומלין ביניהן. שכן, השורה התחתונה שמצאתי לאמץ היא קבלת הערעור ומתן ארכה להישפט. עם זאת, נכון להדגיש, בתשובה לטענה בעניין זה שהעלה המערער בדבר ה"הנזק הבלתי הפיך" שייגרם לו בשל "הסנקציה המנהלית שהוא 'חטף' ע"י רשות הרישוי", כי הטענה לפיה אמצעי תיקון אותם נדרש אדם לבצע, מהווים שיקול לקבלת הבקשה, דינה להידחות. אין בטענה לקיומו של נזק עקב צבירת נקודות כתוצאה מתשלום דו"ח, כדי להצדיק הארכת מועד, וכלל אין הדבר בבחינת שיקול שיש בו כדי לענות על התנאים שנקבעו בפסיקה באשר להארכת מועד להישפט.

19. לבסוף אתייחס לעיתוי הגשת הבקשה. הבקשה לפני בית המשפט קמא הוגשה בטרם חלפו 90 הימים ממועד ביצוע העבירה, והיא הוגשה יום למחרת הביקור אצל בא כוחו של המערער, במהלכו, על פי הטענה, הוברר כי הדו"ח שולם והתבררו נסיבות התשלום. בנסיבות אלה, אין לומר כי מתקיים שיהוי הפועל לחובת המערער. לא זו אף זו, המערער התכוון כאמור לפנות למרכז לפניות נהגים בתוך סד הזמנים החוקי ולבקש להישפט על הדו"ח, אך משהתגלה דבר התשלום, הוגשה הבקשה לבית המשפט קמא.

20. הערה אחת לפני סיום - לעניין הטענה שהעלה הסנגור המלומד, ולפיה, בהתנגשות שבין "פרוצדורה" אל מול "טובת האזרח" וזכות "הגישה לערכאות", הרי שטובת האזרח צריכה לגבור. טענה זו שבה ועולה מדי פעם בבקשות כגון דא. אך אל לנו להקל ראש בערכים ובעקרונות עליהם באה ה"פרוצדורה" להגן, בדמות יעול ההליכים, סופיותם ויצירת וודאות שיפוטית. זאת, על ידי הקפדה בדבר לוחות הזמנים שנקבעו לצידם של סדרי הדין המיוחדים בעבירות ברירת המשפט.

הטיב לבטא זאת כב' השופט (כתוארו אז) אליקים רובינשטיין בעניין יוסף נ' מדינת ישראל, באומרו: "בקשת המבקש לזנוח את הפרוצדורה ולהתמקד במהות, שובת לב ככל שתהא, אין בה כל ממש, שכן אם תתקבל טענתו, משמעות הדבר שלא יהיה לכך סוף ובקשות הסבה יוכלו להיות מוגשות ללא תלות בזמן ביצוע העבירה. אין להלום דבר זה, ולא זו היתה כוונת המחוקק ביצירת האפשרות של עבירות ברירת משפט, שכל מהותן ליעל ולקצר הליכים" (רע"פ 9580/11 יוסף נ' מדינת ישראל, פסקה ה', (27.12.2011)).

דברים נכוחים אלה מדברים בעד עצמם.

סוף דבר

21. בהסתמך על כל אשר פורט, שוכנעתי כי מתקיימים בענייננו טעמים חריגים המצדיקים הארכת המועד להישפט. אי לכך, **דין הערעור להתקבל.**

פועל יוצא מכך, שאני מבטל את החלטתו של בית המשפט קמא **ומורה על הארכת המועד להישפט ועל קיום המשפט ביחס לדו"ח (הודעת שלום קנס מס 10156924218).**

המשיבה תפעל בהתאם.

מזכירות בית המשפט תשלח פסק דין זה לצדדים.

ניתן היום, י"א כסלו תשפ"ב, 15 נובמבר 2021, בהעדר הצדדים.